

SURT ELS
DIVENDRES

5.

Diputació, 262

Xerramesa

Perque no diguin que no estém al tanto de las cosas d'actualitat, també nosaltres parlarem de la reunió d'alcaldes catalans, tinguda ab motiu de la construcció dels dos nous ferrocarrils que per diferents indrets han de comunicarnos ab França.

Sense engrescar-nos molt ab l'acte de germanor realitat pel municipi barceloní, hem observat ab goig qu'en l'ànima dels alcaldes catalans hi viu un sentiment d'amor per les coses de la terra, malgrat les conxixas polítiques que han transformat à l'alcalde català, de llegítim representant del poble, en instrument del cacich.

Els interessos de Catalunya demanaven un acte de solidaritat com el que's va realisar, y fins aquí no hi tením res que dir.

El curs de l'Assamblea d'Alcaldes fins arribá á feros concebir esperances de que las energies catalanas no trigarán á donar bons fructs, pero las conclusions de l'Assamblea, que regoneixén justíssimas, nos han fet entrar la desesperança més fonda.

L'Estat es el primer factor pera dur á terme aquestes dues grans obres que portarien la riquesa á infinitat de comarcas mortas de Catalunya, pero hem de convenir en que l'Estat té altres maldecaps que's de preocupar pel floreixement de Catalunya. Per de prompte l'Estat ha demostrat un cop més la seva uniformisadora dèria, assignant una trista quantitat per kilòmetre per un igual á las dues línies, essent així que la del Noguera-Pallars costarà sis vegadas més que la de Ripoll, per rahó de las foradadas que's precisan pera la explotació.

Aixó es un detall; pero es un detall que dona la mesura de la poca atenció que posan els governs espanyols en las cosas que son de veritable importància pera la creixensa del país.

Per altra part la quantitat assignada es poch, molt poch pera garantir els capitals que's necessitan, lo que vol dir que aquests capitals se restringirán, y sense capitals las línies tan desitjades no podrán tirarse avant.

Pénsinhi forsa ab això las pobres comarcas lleydianas oblidades de tothom, arresseradas, sense comunicacions ab ningú com no sia ab l'antipàtich recaudador de contribucions que, sense descuidar-se may, el Govern els hi envia ab el fi patriòtic de que no's descuidin, ni se oblidin de que son espanyolas.

Pénsinhi forsa, y'ls alcaldes que representan aquest gran nombre de pobles qu'esperan com pa benehit aquestes millors capdals, que treguin exemple de lo que han vist, y així podrán ferse cárrec de que las iniciatives nacionals de Catalunya s'estrellan contra la indiferència y tacanyeria dels governs centrals, de lo que'n podrán deduir que'l centralisme es un destorb al progrés català.

Y si es un destorb qui essent català no passarà tot son esfors pera combátrelo y pera lograr que no triguí dia que, governantnos, poguem realisarlas ab plena llibertat aquestas grans iniciativas de Catalunya?

Gnom

Sempre hi ha un pitjor

Contan que en Vallés un dia
molt desesperat estava,
perque per tot ahont anava
ningú escoltarlo volia.

Diu que deya. «es trobaria
ab més pega que jo, algú?»
y veu qu'el diari dí
que'ls obrers es despertavan
y per tot apedregavan
al seu redemptor Lerroux.

EL MATADERO MODELO

—¿No hi es l'amo de la quadra?

—Sí, senyor, mirí es allá.

—Deu lo guart.

—Qué desitjava?

—Rés, el venia á trobar
per una petita compra.

—Digui.

—Soch l'encarregat
del Matadero Modelo,
un establecimiento que ja
fá una temporada llarga,
que funciona prop de Sans,
y té sucursals per Horta,
Sant Martí de Provensals
y altres punts que no anomeno
per no ferme massa llarg.

—Perfectament, de qu'e tracta?

—Que m'acaban d'enterar
que dintre la seva quadra
hi té dos matxos malats,
d'una enfermetat terrible
que diu que no'n curarán.

—Y vol dir que vosté es metje
y me's vol apedassar....

—No senyor, reyna santíssima!
jo no ho soch de manescal.

Jo vení á proposarli
que quan fassin els badalls
li comprarei aquests matxos
com qui diu á pés de carn.

—Home, no sigui tan ximple,
si son dos matxos nafrats
cuisits de pús y de llagás
que rajan per totas parts.

—Aixó no'm priva cap mica
de comprari'l's animals.

—Miri que vosté somia,
de qu'en vol fer sant cristiá?

—Ja li he dit una vegada
que jo soch l'encarregat
del Matadero Modelo,
y....

—Ah ja, vamos, enterat;
vostés venen gat per llebra.

—Home, tant com gat.... Veurá,
nosaltres comprém els matxos
y las mulas y els caballs
que moren de malaltías,

y els hi trayém lo nafrat,
y els tallém d'una manera,
y els hi doném un tal bany,
que li dona una apariencia

molt millor que l'altra carn.

—Y aixó ho menja Barcelona?

—No podem donar l'abast
dels pedidos que ns demanen
las carnicerías grans,

fins els bocins, desperdicis
que'l's hauríam de llenys
si teníam més conciencia,

els arreglém ben trinxats
y en fabriquém las salxitxas
y butifarras de sanch.

—Senyor meu, y quinas cosas!
mirí que vosté fá un mal
que no se'l pensa?

—Qué importa

si dona un negoci gràs.

—Pero si li descobrían
li podría costar car.

—No s'ho cregui, tots nosaltres
guardém bonas amistats
entre la gent d'una casa
que jo sé y que vosté sab.

—Y els protegeixen?

—A cambi
d'entregar bitllets del Banch.

—Y la salut pública?

—Tonto,

si aixó no més sol portar
verola y tuberculosis
y febre y tifus en gran;

lo estrictament necessari
per tirar gent al calaix.

—Sí vaja, una friolera.

—Bueno, quedém acordats?

—Y quant voldríam donárnem?

—Li'n donaré trenta rals
de la pell de cada matxo,
y noranta de la carn.

—Home, aixó es una bicoca;

cent vinticinch?

—Acceptat.

—Demá vingui á carregarlos.

—Estigui bò, fins demá.

Aixís menja Barcelona,
aixó passá á la ciutat
dirigida y governada
pels homes republicans.

PEP DE LA TRALLA

PERA «EL DILUVIO»

En *El Diluvio* del dia 19 va sortir un article,
que més aviat sembla escrit per *La Publicidad*,
ó per lo Baró de Viver que no pas per un dia-
ri que á vegadas fins sembla autonomista, cri-

tificant l'abús (segons diu ell) d'ostentació de nostra bandera, sense contar que si continua es la opressió del Centralisme, continua també ha de ser nostra protesta.

També nos vol amenassar ab que de ferho aixís las demés regions d'Espanya no'n compraran los nostres productes que en su calidad no reunen las cualidades de los procedentes del extranjero.

Aixó sí qu'es ignocencia: puig si no hi trovessin ventatja no'n compraríen res, encare que plantessim una bandera espanyola á cada cantonada.

Y are ve lo bo:

El partido que no puede citar mártires de su causa, no puede seriamente ostentar bandera alguna; cuando la consabida haya sido destrozada por el plomo enemigo, como la federal en Cartagena ó la de la estrella solitaria en los campos de Cuba; y bajo sus girones hayan hallado muerte gloriosa sus partidarios, podría entonces desatar sentimientos de reveración; pero en tanto así no sea, tendrá igual importancia que las que tanto se prodigaron cuando las fiestas de Colón.

Aixó es una monstruositat. Se coneix que qui aixó ha escrit sabia tant de Historia com en Corominas de Geograffia: porque que son sinó martirs de la bandera catalana en Casanova, en Bach de Roda y tants y tants catalans morts heroicament en las murallas y camps de batalla, ó executats pels exèrcits absolutistas de Felip IV y Felip V.

Ah... y faig notar que un diari republicà recordi que els republicans unitaris absolutistas foren quins bombardejaven á Cartagena, que defendava la legalitat federal, y quins fusellavan als cubans que defendavan la llibertat de Cuba per haver comprés que la república, quan no proclama la llibertat dels pobles, es moneda falsa sense circulació en el mercat del progrés.

M. RIU

ADHESSIÓ

Completament d'acort en lo insertat en un dels darrers números de *LA TRALLA*, y firmat per Joseph Batista, al tractar de la dependència, jo, que tinch també la desgracia de pertanyer á n'aqueix estol de desgraciats... infelisos, puig que res més som avuy, donadas las condicions en que's fa nostre treball y manera y formes en que som recompensats, vull fer sentir també mon crit de protesta al ensembs que portar ma pobre opinió, si es que s'ho val, á l'obra de redempció d'aqueixa classe en apariencia rica, emperó de resultats molt... pobres.

Pochs han sigut per desgracia, malgrat que, també per desgracia, hi ha hagut redemptors de totas las classes, encar que aqueixos hagin procurat més per son profit que per lo d'aqueixas mateixas classes, que se'n hagi ocupat de nosaltres, y es que nostra primera dissort es lo que ja deya avans: semblar rich y... morirse de gana.

Per aixó es necessari y trovo molt acertada l'idea d'en Joseph Batista, y com ell crech que deu anarse á l'unió de tots els quins perteneixén á la classe intel·lectual, puig que de nosaltres mateixos y d'aquesta mateixa unió depén nostra redempció.

Nosaltres sens dubte, com á més instruïts (no's llegeixi educats) hi tenim més obligació á buscar la manera de redimirnous, puig que al ensembs que ns serà profitós per nosaltres, donarém llum á las demés classes per portar á cap també sos drets legals dintre'l treball.

Y prou per avuy. Té la paraula en Joseph Batista per explanar tal com ens promet el modo que, al seu entendre, pot ferse aquesta unió per ser de resultats pràctichs.

K. D'ELL.

Barcelona 8 agost 1904.

¡AVANT!

Vaig llegir la prop-passada setmana, que s'havia celebrat una hermosa festa á Granollers y á casa del fabricant en Jaume Serra y Dachs, de la qual un obrer de la fàbrica de dit senyor va donarne compte desde las columnas de *LA TRALLA* ab un boniquet article, titolat: "Festa de Germanor". Com siga que ja m'ha-via enterat altres vegades de lo que ab tan bon acert estava organisant aquest ferm catalanista, no he pogut menys que agafar la ploma y dirigir un crit de *Avant* en aquest defensor de nostre volguda Patria, per ésser ell el primer de seguir el camí segur y recte de la questió social.

Ell, lo patró; y quaranta obrers de sa casa feren una bonica excursió, y'n ella va regnari l'alegria y germanor, com sempre regna ab tots els actes que han realisat.

Mirinse en aquest hermos mirall los meus companys de treball de tot Catalunya, y m'rintse també en ell tots los patrons que sentin

en sus venas ardenta sanch catalana, hi veuran en ell lo camí de nostras aspiracions; si, fills de Catalunya, sols ab una germanor entre tots, podrém salvar á nostre Mare Patria d'eixa cruel malaltia que la va corsecant al enemics que ns corseca á nosaltres.

Y ara una comparació: Aquí á Catalunya tenim, per desgracia, alguns vividors sense entranyas ni conciencia, que'n el meeting hi predican odi de classes y si alguna volta (no gayres, porque nostres obrers ja pensan y no's deixan enganyar aixís com aixís), nostres obrers, enganyats miserablement per aquells cara-girats, han intentat posar á la pràctica lo que'l's han predicat aquells farsants, ells los vividors, han apretat á correr per por de pèrder la vida. ¡Es tan dols per ells lo viurer! Donchs al revés d'aixó, los catalanistas prediquem germanor, respecte á tothom, y quan celebrem una festa, els que aixó prediquem acudim á ella, porque sabém que lo que dihem y defensém, en lloc de donarnos la mort ens donarà vida.

R. AMORÓS ESTEBANELL

(Obrer)

Vilassar de Mar, Agost 1904.

En Lerroux á la Corunya

Sempre'ns ho havíam cregut que en Lerroux darrera aquella cara de canonge, y aquell ventre de pagés gurmant hi amagava un valor de gallina mullada; per aixó els hi havém cantat sempre claras, riguentos de les seves taratinadas y burlantos de les seves valentias y del más recio de sus bastones y de las seves bravatas de pinxo barato.

Com no ho havém de creure aixís, si'm sembla que era ahir que després de haver dit: *áñimo ciudadanos, pensad que de la cárcel se sale y del cementerio no*; excitant á la turba multa al saqueig y al assassinat dientlos: *yo iré mañana al frente de todos vosotros y ¡ay! del catalanista que se oponga á nuestro paso, que morirá aplastado cual inmundo gusano*; y efectivament al ser al endemà capitanejant á tota una remada de bens es presentà al col·legi electoral de Santa Agna ab l'intent democràtic (?) d'apoderar-se de l'urna, pero ell no contava que per garantir la legalitat hi havíen allí cinch jovenets que li plantaren cara á n'ell y á n'ells seus va-salls, y allavors en Lerroux henchido de valor y ardor bélico apretà á correr Portal del Angel amunt, groch com una cera, y abandonant las masses, qu'el tingueren d'anar á buscar á can Felip ahont el *valent* s'havia refugiat per des-hogar lo seu canguelo.

Per aixó es que no'n ha estranyat la seva cobarda actitud devant dels consequents anarquistas de la Corunya, els que bon xich més nets de clatell y no tant desmemoriats com los borregos que aquí li fan el joch, han publicat una fulla en la qu'es relata tota la vida, misteris, evolucions y trapacerías que per viure ab l'esquena dreta ha fet l'Emperador dels cacahuets, resultant de dit document que'l tal Don Alejandro queda una mica més baix que alló que per una necessitat llensem diariament.

Devant de la actitud d'aquells elements el czar de per riure, el mateix que se sent ab ánimos de *pegar fuego á Barcelona por los cuatro costados*, s'ha arronsat y ha determinat declarar-se malalt, no, per res no, (y are) sino per una *miditis ó cangueilitis* aguda que se li ha apoderat de dalt á baix de la seva augusta canaranda.

Pero l'home ha promés anar á la Corunya pese á quien pese para combatir á esos elementos de desorden, ab els qui pochs anys avans per los seus fins particulars y egòistas anava de brasset; y nosaltres creyém que si que hi anirà; creyém que hi anirà quan el govern que tants favors li deu, y del que tants en té rebuts, li garanteixi per medi de las bayonetes de la guardia civil la *integridad* de la seva pell; d'aquella mateixa institució que tres anys enrera fent el farolero, queria colgar al último de sus individuos en un farol. ¡No faltarà més que el govern no protegió á un de sos millors y més fidels servidors!

Palabra es palabra y tal para cual, y busca que t'ho ha fet.

¡Ah! me'n descuydava; els anarquistas de la Corunya diuhen que'n Lerroux s'alaba del *abregamiento de los catalanes*, ¡ay! aixó fa temps que ho sabíam, ¿pero qué hi farém si's nostres fraternos son tan badochs? ¡tan mansos! es lo qu'ells dirán: aquests anarquistas corunyançs son pagats per los jesuitas; y's quedarán tan satisfets.

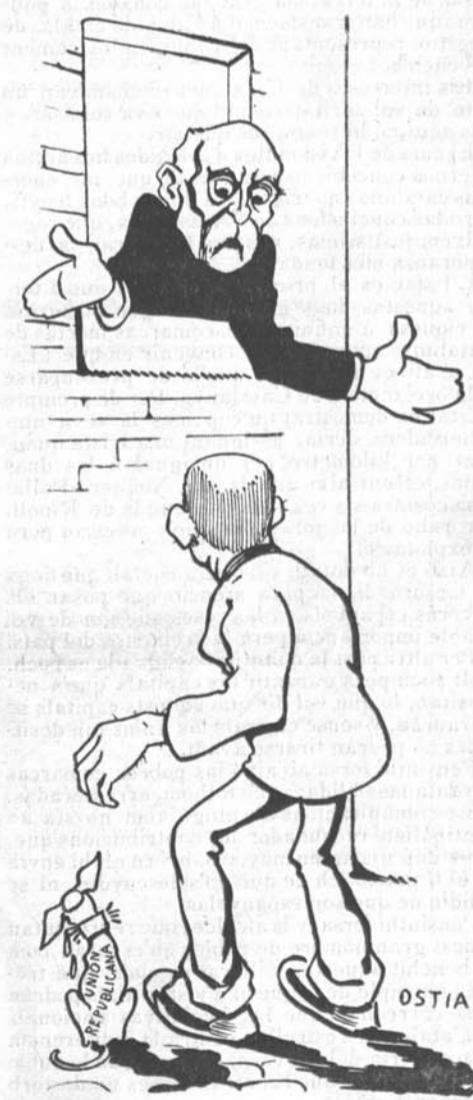
FIBLÓ

MISERIA!

L'escàndol hagut á la Fraternitat demostra clarament que'l poble obrer comensa á comprendre la comèdia qu'están representant aquells falsos redemptors, aquells miserables explota-

dors de l'ignorància, aquells mercaders de las honradas conciencias del nostre proletari, tan plenes de bona fe com sobradament d'honoradesa. La bona fe dels obrers catalans es molta, pero no es tanta com se pensan els redemptors que's prestin á tota mena de concupiscències, que's prestin á servir de tapabrets á les seves bai-xas passions, personalismes y miserias. Cada dia son més els obrers desenganyats: cada dia son més els honrats trevalladors que, rodolant de desengany en desengany, han vingut á engroixir las nostres filas, convencuts de que sols en lo Nacionalisme català s'hi trova la preciosa veritat, la veritable llibertat, la veritable redempció del proletari. Si, cada dia son més els obrers progressius que, horroritzats de la seva obra d'aixecar ídols de fach, feta en moments d'obcecació, quan lo Progrés, l'Avens y la cultura consisteixen principalment en enfonsarlos tots dintre l'abisme del desprecí. Y aixó ho conseguirán dintre'l Catalanisme, dintre'l Nacionalisme català, que no aspira á aixecar ídols, no, sino á aixecar ben alta la bandera de les quatre barras, emblema de Llibertat, d'Amor y de Justicia. Cada dia son més els que, cansats d'esperar la tan remenada emancipació y la tan predicada revolució, fugen de fastích d'aquell cau de miseria, nomenat *Fraternidad Republicana*. Ells, en nom de la lliuertat, fan el joch dels centralistes, procurant estrenyer més els dogals de la nostra estimada Catalunya. Ells, en nom de la igualtat, van pels hotels mellors, viatjant en cotxes-bars y viuhen ab l'esquena dreta, mètress qu'ells, pobres obrers, ab prou feynas poden viurer. Ells, en nom de la Fraternitat, han despertat y atiat la lluita de classes, la lluita dels uns homes contra els altres. Ells, quan son en los seus meetings, despoticament continuament contra els catalanistes; mes quan aquells los hi surten al pas y'l's retan á controversia, amagan la banya com lo cargol més cobart tapantse ab la closca de la seva cara, prou doble pera que'l's hi puguin sortir may els colors de les vides de vividors. Ja n'estém tips de redemptores continuadors de l'obra dels Felips y dels Olivars entorpidors de l'avens de nostra terra. ¡Enrera aquestas ratas-pinyardas que no gosan presentar-se cara á cara, per la por de que'l Sol de la veritat els confongui y enlluerni!

El diputat "pordiosero"

L'Anglès.—Llévis senyor Salmeron y donguim dues pessetas, que ja no tinch ni un calé per comprá un plat de mongetas

DESPERTEU OBRERS

Estantme l'altre dia á casa un amich meu, vaig sentir una forta discussió sobre las venitjatias que tindrán els obrers quan pugi la tan deseada República.

En ella deyan (paràulas textuals) que era massa vell aixó que fá l'obrer, que després de trevallar tota la setmana encara ha d'anar á cobrar el seu jornal, que quan vinguin altres temps (els de la República) allavoras s'exigirà al amo el jornal sense tenir necessitat d'haver de trevallar, puig aixíserá la llibertat que nosaltres volém.

A paraulas tan garrafals, ara pregunto jo: se pot complir y portar á cap lo que á n'ells els hi diuen aquests *redemptors estraflaris* que'n meetings y reunions no fan més que atapalishí el cap d'idees que no poden donar cap resultat positiu en bé de la classe obrera? Pera'l meu entedndre, no; y vos ho vaig á demostrar en pocas paràulas.

L'obrer català en general (siga de brusa ó de coll planxat, puig tots ens veýem obligats á trevallar para poguer portar un bossí de pá á casa) no está á la altura d'aquests que predican lo que no creuhen, y que ab quatre frases ben retumbants volen fer empassar la seva bava verinosa; no, companys, no esteu á la altura d'ells, esteu molt més alts, puig tots veýem clarament que para menjar s'ha de trevallar y no fer lo qu'ells volen que fem; puig com ho faría la agricultura si ningú volgués trevallar la terra? y com es natural, á conseqüència de aixó no tindríam aquest primer element; com ho faria la industria si tampoch ningú volgués anar á la fàbrica, al taller, etc., etc.? y no funcionant la agricultura ni la industria, se paralisiaria'l comers, y allavors de que viuriám? podríam viure del ayre del cel? no, obrers, no, al trevall tots ens hem de dedicar, puig el trevall enforteix, el trevall dignifica, y'l trevall es de las principals virtuts del home, sens él no's vá enlloch; y ademés, que la nostra santa causa necessita l'esfors y'l sacrifici de tots els fills de Catalunya, pera que ab els nostres pochs ó molts coneixements, salvin y enfortixin nostra terra, y poguém prompte disfrutar de la verdadera y única llibertat catalana.

Despereteu obrers!

A. SANTONJA BASSOLS

Barcelona, 15-7-1904

"La Esquella, y'l obrers"

Casualment va venirme á mans *La Esquella de la Torratxa*, y distretament, sense interès ni curiositat, anava fullejant aquell paper groguench (d'anemia), indiferent, tant per lo escrit, per tenir ja sapigut tot lo que pot dictar la rabia y l'impotencia; com per los ninots, massa ben fets per lo mesquí qu'es lo amo, qu'explota sempre l'ignocent cop de llapis, donat per un plat de sopas, posanthí á sota una llegenda asquerosa ó plena de bri, de la que may podia somiar ser complis l'explotat ninotaire.

Y ja acabava sens que ni una d'aquell aplech de besties, ni per bestia'm fes somriure; quan, al tombar una página, ferí mos ulls un dibuix, que'l sentí rebatre á ma galta com bofetada infamant.

Y no era per mí sol aquella bofetada: era per tots los que ab la suhor del seu front se tenen de guanyar lo que's portan á la boca.

Ab lo titol de *Moments més culminants del drama* vol representar la galeria d'un teatre d'un barri obrer.

Embustero!!! Alló es mentida, aquell pilot d'homes ab caras congestionadas, no han sigut may las caras de nostres companys obrers!

Embustero!!! Alló es una infamia presentar aquell home ab els peus penjant fora l'empi de la galeria!

Jo no he vist may aixó ni en la més desgabada barraca del Paralelo.

Y sou vosaltres los que calumnieu al obrer de casa nostra! Sou los homes de *La Esquella* que, no contents d'haverlos enganyat portantlos com á bens á votar aquella candidatura que tú mateix, Roca y Ruch, confeccionares (y no ho neguis, qu'El Diluvio t'ho ha ben probat á la cara, y negantlo sols confessas l'infamia d'haver enganyat als inconscients fentlos votar com á bons á uns homes que tú ja sabias tots los mals punts que calsavan). No contents d'aixó, avuy, desde vostre paper infecte voleu retratar la classe obrera, y la presenteu pintantli á la cara tots els vícis y ab tots els gestos y posicions d'una falta de cultura!

Donchs, no ho volém permetre aixó: Obrers, companys nostres, protestemne. Aquells no som nosaltres.

Y si *La Esquella* ha vist aquells homes y aquellas caras no ha sigut en cap teatre ni lloch ahont concorren els honrats trevalladors d'aquesta terra, y si las han vistas ideu haver sigut en aquells mitins *fraternos* ahont, per escarni de la Llibertat y la República, s'hi con-

gregava tota la murialla y sediment mal sá que no pot deixar d'haverhi en un nucle de població tant gros com el de Barcelona.

JOHAN CALINA.

8 agost 04.

Desde'l tren de la costa

Sr. Director de LA TRALLA.

Figureuvs un tren que va de Blanes á Barcelona y aneu mirant, de la gent que hi puja, las caras més intelligentas: son las dels cacichs.

Suposeu que sentiu parlar á dos ó tres d'aquests é imagineu que son l'ex-alcalde de Barcelona, l'ex-president de la Diputació y l'ex-ex (jex, quin fistic!) Dario Romeu.—El cas es que á n'en Espinós l'han fastiguet tornantlo á encarregar del mando del Govern civil.

En Nadal.—Y tal, home, y tal; are no's podrá moure de Barcelona; oh, y ab aquesta caloreta... En Romeu.—Quan jo vaig ser President de la Diputació...—(aquí passém una foradada y no ho sento bé, però'm sembla que parla de banderas.) El viatjer, jo.—(En veu baixa.)

Ay Dario, ay Dario,

De banderas no hables, so tio.

Jo ja me'l veig fent de las sevas ara que hi ha hugut tot aixó de las banderas. Si arriva á fer de President, com s'hauria adherit als actes heròichs dels comandants de Tarragona y de Sant Feliu.

Lo que més reventa á n'ells passatgers es que subiectes aixíss parlan en catalá. ¡Els hi está tant bé hablar como Presidents!

Una cosa haig de dir; y es que ni En Nadal s'adorm com ho feya en las sessions del Ajuntament ni En Romeu m'ha fet posar el coll de la camisa.

Si un altre dia m'escapa el primer tren y haig de baixar en el dels burgesos, en arrivant á Caldetas ja estaré al aguayt, y aixíss que vegi cacichs, jex, ex, ex!... examinaré si hi ha un altre cotxe ahont no se sentin dir bestiesas.

IDA Y VUELTA.

22 agost.

CASTANYAS RURALS

Els esbirros de Premiá de Dalt

Diguereu en nostre número passat que'l portariam á la barra, y que de res els hi valdrían las influencias, y aixíss ho anem fent.

Lo dimars passat el salvatge agressor, junt ab l'agredit y els testimonis, compareixeren al jutjat de Mataró.

Si el Barbut se refiava del dictamen d'en Franquesa, que dictaminá que'l ferit estava bo al cap de tres días de l'agressió, s'han ben trompat; al mateix temps el senyor Franquesa s'ha acreditat de alló més, puig el pacient als VUYR días encare tener hemorragias.

Creyém que'l senyor jutje fará justicia, pero si desgraciadament aixíss no fos, pensin els esbirros del Barbut que LA TRALLA sab ahont acudir porque aquesta caygui ab tot el vigor sobre els pinchos del cacich de Premiá de Dalt.

Quan el futur cacich y fill del gran Barbut doná la terrible trompada, ab una copa que duya á la mà, á n'en nostre del venedor de LA TRALLA, fentli rajar la sang á doll, aquest se posá la ma á la ferida, y al véurela plena de sang li digué:

—¡Mira que m'has fet!

—Ara, ves, posaho á LA TRALLA,—li contestá aquell concejal republicà jacobi, tot satisfet de la seva obra.

Pobre Premiá de Dalt si aquest hereder del cacicat de son pare arribés á exercir de Gran Barbut, ja caldría que sos contraris dessallotjessin el poble, donchs ab las mostras que dona de sos instints prou los faría cremar de viu en viu.

Ja ho porta LA TRALLA. ¿Estás satisfet? Cobart.

◆◆◆

ODA A LA REPARTIDORA en su entrada á Molins de Rey

Atravesando tierras, incasante, saltando con furor miles de valles, y rasgando las TRALLAS que á su paso encontraba, jadeante, para unirse á su grey, llegó en muy buena hora, triunfante, la sin par Repartidora, y entró á Molins de Rey. Bonsoms la dirigía, constituido en nuevo Emperador del Paralelo, rugiendo, con un palo, enfurecido, cansado de sentir tomarse el pelo. Y palos repartiendo con su pródiga mano á cualquier ciudadano sensato, que LA TRALLA iba leyendo. Munné le acompañaba en su tarea loca, y palos prodigaba al pobre que no estaba punto en boca. Y al salir arrogante en sus corceles vestido con lucientes oropeles,

dispuesto á pasar montes y llanuras, aterroando con sus fieras miradas, se ve gritar las madres azoradas: ¡aparteu, aparteu, las criaturas!

PUNXA.

◆◆◆

Premiá de Dalt

El Barbut pert els estribos, per tot troba portas barradas y sols ne veu una d'oberta: la que té de passar aquell barba-mech que rompé la cara del nostre venedor de LA TRALLA.

L'altra setmana diguerem que allá volian destuhir á n'en Juli, diputat provincial, porque no's feya solidari de las cacicadas. Ara, no poguent destuhir al Galeno per no haver fet el joch dels cacichs, volen que tots els idòlatras del Deu Barbut deixin de ser acondutats d'aquell Galeno.

Y visca la llibertat.

¡Obrers de Premiá! ¿encara no'l coneixe?

* * *

El Gnom que tenim á Premiá de Dalt cassá al vol el següent diálech:

Barbas.—En Salmeron cobra de la monarquia, y es un servidor de la monarquia. Es un vividor. Si hem d'esperar que'us porti la república, primer veurém que no surt el sol.

Sort d'en Roselló.—Y vos sou un vividor, y la prova que quan las eleccions de diputats, per marcar de tothom, fereu donar vots á n'en Franquesa y á n'en Maristany.

Barbas.—Y tú ets...

Sort d'en Roselló.—Y vos sou...

El respecte que'ns mereixen els llegidors y lleididores de LA TRALLA ens impideix estampar certs vocablos que's creuren entre'l Barbas y'l Sort d'en Roselló.

◆◆◆

DEL PONT DE MOLINS DE REY

Anys enrera

la gent era

diferenta de com es:

rumiava,

no badava

y's seus homes feyan pes.

Está enredat
el Pla del Llobregat.

Avuy dia
qui rumia?

qui no boda, ciutadans,

si, i caraynas!

quatre vaynas

fan ballar als republicans?

Está enredat
el Pla del Llobregat.

Un diari
estrafalari
es la Biblia dels badochs,
y la ensenyana
quins s'empenyan
en surar ab vicis y jochs.

Está enredat
el Pla del Llobregat.

Pilleria,
porquerfa,
veusquí qui vol manar:
daus y cartas,
dones fartsas,
quedar á deure y no pagar.

Está enredat
el Pla del Llobregat.

La gent séria
té la dèria
de deixar en banda als perduts;
tal sistema
forsa'm crema,
que d'ell ve anar geperuts.

Está enredat
el Pla del Llobregat.

Fem netja
perque's veja
que'ns agrada tot molt net.
Democracia
y pillocracia
no es tot hu, de nom ni fet.

Está enredat
el Pla del Llobregat.

NOY DE MOLINS DEL PONT

◆◆◆

Telégramas d'última hora

Molins de Rey 24-8-1904.

TRALLA.—BARCELONA: Nostre flamant alcalde Sr. Pipis ha pres part molt activa en la captura del «Petador», per por de que aquet no li tregui al sol un grapat de drapets que ell sabrá de qué haurá embrutat.

El mal exemple que dona dit alcalde... borrego, ha de treure á la vergonya pública; y si li pica que rasqui, que aixíss com ell no ha tingut may en-

tranyas pera compadirse dels empleats que destuhí quan la toma de la Casa Comunal per las kábilas lerrouxistas, aixíss jo no'm compadí al obrirli á la claró del tal Hugas, putrefactas potser, pero llagas á la fi, que si no fos qui es, creuria han de ferli enrogir las galtes.

Y á la demés troupe els adverteixo que ni'm fa por el *Manco*, ni'm té en cuidado que paguin viatges al *Casaca* per seguirme, penseu que de Molins de Rey per anar á Barcelona, se'n surt per molts puestos.

Heu de pagar las salvatjades que heu fetas, y que si jo fos del Sr. Canalias, ja vos la contaria á bon preu la feta ab el seu fill, pero espereuse, que ja la pahireu, ja.

Y aneu desfogantvos, que mentres no se'm peti LA TRALLA (que per are no es fácil), tenim «Petador» per dias.

PETADOR

Un tal Ossorio corresponsal del periódich *Espana* qu'es publica á Madrid, un *hidalgo* vingut á menos y com á bon *castila* desgraghít á la terra ahont s'hi menja el pa, telegrafía al esmentat diari la següent embusteria:

«En Caldas de Montbuy se verificó ayer un mitín catalanista, al que asistió escaso número de personas.

Los oradores se limitaron á entonar otra vez más alabanzas al catalanismo, recurriendo á los mandos argumentos de que suelen valerse en circunstancias analogas.»

Y efectivament, lo espayós local ahont se celebrá lo meeting resultá petit per la gentada que acudió a escoltar y aplaudir als oradores que en ell hi prengueren part, resultant un éxito més per lo catalanisme.

Si els senyors que fan la *Espana* estiman la serie-tat, lo millor que poden fer es donar lo passaport al Ossorio, del contrari, els fará quedar en ridicol tot sovint.

* * *

L'Esquerra del Ajuntament

mans, prou sortirán més ignorants que avans de entrarhi!

Vaja, l'Ajuntament republicà es llueix de debò; per aquest camí, la regeneració ve á passos... de tortuga.

Figúrintse si'n deu esser de sabatasses aquest Faria que fins l'Altayó, republicà perdido y enginyer industrial, votà en contra del dictamen per lo bon nom dels inginyers d'aquesta ciutat.

***

Diu el Gedeón:

«Ustedes dirán lo que gusten, pero á mí me parece que colocar en los barcos banderas regionales, es ponerle unas banderillas á la patria grande.»

Home, las banderillas las posan á las bestias; per aixó es que nosaltres creyém que á la patria grande (?) no li estarian be.

Si te las posavam á tú ja fora altra cosa.

***

El Diluvio en sa edició del matí del divendres passat, publica un article titolat ¡No exhibirla tanto! en el quin s'insulta de la manera més indigna á la bandera de Catalunya y als catalanistes.

No'ns hi hem enfadat; al revés, hi hem rigit molt.

Es lo que fem sempre que veyém un burro que tira cossas y no toca.

***

A l'interior dels tranyis hi han uns rotuls que diuen que no's pot fumar y un altre que no s'escipi dintre'l cotxe.

Donchs el regidor fraternal Sr. Gispert ho fa tot al revés.

***

Llegim:

«El ministerio de Marina ha dado ya informe acerca de la consulta que hizo el presidente del Consejo sobre el uso de banderas en los buques mercantes.

En dicho informe se manifiesta que los barcos mercantes pueden usar, además de la bandera nacional, la de la matrícula del puerto y la distintiva de la casa naviera.

«El uso de cualquier otra bandera, como son las llamadas regionalistas, expone al barco á ser considerado como pirata y, por lo tanto, á ser detenido por los buques de guerra.»

¿Per quins? ¿Pels d'Espanya? Ja cal que s'espanvilen si volen atrapar un barco mercant sense caure.

Y are, senyor ministre, apúntinset quatre y expliquin quinas son aquestas banderas llamadas regionalistas.

***

La Putinera ha fet grans escarafalls de la mort del joven presidente de la Juventud Republicana de Isona que morí assassinat un dia de la darrera setmana.

Com que'n la causa de la Unión Republicana hi faltan martres (com no s'hi contin els pobres treballadors), han vingut á suposar que aquest pobre jove havia sigut assassinat per causa política, de lo que *La Putinera* n'ha vulgut treure partit.

Més ben informats nosaltres podén explicar el fet ab més detalls que proban una vegada més fins ahont arriba la llibertat, la igualtat y la fraternitat dels perdidos.

Hi havia á Isona un pobre treballador fill de pares desconeguts, de bona conducta y que may havia donat que dir. Donchs els partidaris de la patria y de la fraternitat universal rebutjavan la companyia del pobre bort pel sol fet de qu'era bort. D'aixó'n vingué la exasperació del desgraciat, qui en un moment d'obcecació envia á l'altra barri al que més se distingia per sos desprecis y fins per sos insults, que resultà ser el president de la Juventud Republicana, titol ab que pomposament anomena *La Putinera* als quatre joves inexperts y preocupats que professan ideals lerrouxians á Isona.

Ja ho sab *La Putinera*. ¡No val á fer passar gat per llebre!

***

A tots els que'ns han felicitat per la controversia que LA TRALLA està sostenint ab l'anarquista Mas Gomeri y als que han aplaudit la nostra noblesa de donar cabuda á totas las ideas en nostre periódich, los hi doném grans mercès.

Consti á tothom que LA TRALLA al publicar els articles de l'esmentat senyor, no fa més que cumplir ab sos devers catalanistes que son els de la llibertat y de la tolerancia.

***

S'ha fundat á la nostra ciutat (Condal, 1, 2n.) una «Biblioteca Autonomista» ab l'objecte de desenrotillar la doctrina catalanista, mitjants follets senzills, baratos y populars.

S'ha posat á la venda el primer follet *L'Estat no es la Patria*, que's ven á 10 céntims als llochs de costüm y á pesseta els 14 exemplars al domicili de la Biblioteca.

***

Segons nos diuen de Valencia los republicans de cartró d'en Blasco y en Soriano tornan á barallarse ab més fúria, si cap, que fa poch temps.

Deixemnos de comentaris que la bruticia com més se remena més put.

***

La Campana se calla com un mort lo resultat de la controversia entre'n Vinyas (catalanista) y l'Alavedra (federal-unitari).

Te por que sos llegidors obrin l'ull, y á n'ella li convé que'ls tinguin ben tancats.

Nosaltres volém claror, forsa claretat, y ells temen que massa enllumenació los hi faria mal y preferieixen viure á las foscas que húeulesses ab un oculista.

No més serveixen per llums, pero d'aquests que no fan claror.

DE FORA

Tarrasa

Sr. Director de LA TRALLA.

Els fraternal d'aquí ja comensan á ensenyàr la orella. No fa gayre, que un pobre treballador d'una tintoreria molt coneguda, d'aquesta població, va caure malalt havent de fer llit, y al volgut cobrar la cantitat que com á germá que era del Montepio de la Fraternidad Republicana l'hi tocava, l'hi van dir que ja s'havia disolt el Montepio, essent així que'l mateix dia que l'hi van dir aixó, van anar á cobrar la quota corresponent á un altre soci del dit Montepio. ¿Que'ls ne sembla dels exemples d'altruisme y de fraternitat que estan donant aquests republicans? Aném á dir que per aixó la fraternitat que ells predican es republicana, que ab dir aixó ja està dit tot. Y després dirán: ¡Guerra als burgesos que's menjan la sang del pobre! pero no hi afegirán mai: *mentres nosaltres ens menjem els diners*.

Proposo als perdidos y fraternal d'aquí pera uua creu d'Alfons XII, pels grans descubriments que fan. Ara han descobert que la sardana es clerical y reaccionaria, y aviat descubrirán qu'en Palet y Barra té molta idem, lo qual es tenir molta idem, idem. idem.

J. M. V.

13 d'Agost de 1904

Canet de Mar

Sr. Director de LA TRALLA.

Aquesta tarda s'ha celebrat ab gran solemnitat la inauguració oficial del Orfeó Canetenc com institució catalana. L'haverli donat aquest caràcter ha fet qu'una dotzena d'orfeonistes y uns quants protectors se donguesen de baixa, mes aixó no ha sigut obstacle pere que'l Orfeó cantés admirablement, gayrebé sense resentirse de la falta de veus y sense que ningú s'hagi pogut donar compte de que ha disminuit el número de Protectors, puig que les senyoretas han sigut obsequiades ab hermosas toyas de flors que ab llurs exquisitas fraganças han omplenat el pati de can Clausell de perfume qu'ha pogut respirar, ensemes que'ls homes al rebre las barretines de que se'ls ha fet mercé, la gran gentada que omplenava el local y que ha aplaudit de tot bon cor la justesa ab que l'Orfeó tant ben posada ha deixat la gloria senyera de les quatre barras.

Ja podeu rabiar, ja, disidents, que mentres hi hagi en Tomaset Jover, músich de debò, catalá de debò y canetenc de debò, pera res li farán falta quatre orfeonistes; ja'n trobará d'altres que enseñarà y dirigirà ab carinyo com ab vosaltres ho ha fet, malgrahits!

¡Ah! Y que no hi envihi la seva noya á parlar mentres l'Orfeó s'f sentir, l'Alsina, que tot lo més que logrará serà caure en el fons del ridícul en que ha comensat á deixarse anar...

Procuraré, si la present obté vostra benevolensa, explicar cosetas y cossas d'aquesta vila, que ja vos dich que farán saltar de la cadira á més de quatre que s'en creuhen ésser els amos.

PESCADOR SENSE PLATJA

Canet, 21 d'Agost de 1904.

Cambrils

Sr. Director de LA TRALLA.

Quatre escéptichs que desconeixent tota rahó y volguent sentir las sensacions de sa terra, s'ocupan en titllar als joves que ab mes sentiments y bons desitjos qu'ells, s'affanyen en portar al poble fonts de vida per anivellarlo ab los demés que gaudeixen de bona sort y de amor patri, no han titubejat gens ni mica en ridicolizar als que pretenen fundar lo quinzenari que donava compte en ma darrera.

Aquest afany de criticar propi de personas poch educadas ha fet que'l poble sentís sempre la desconfiança mui ua y reinés lo més absolut indiferèncisme en tots los ordres.

En honor á la vritat, no ho han fet las personas de mes valua de la població, quinas veuen en lo periódich una obra superior que reportaria innumerables beneficis á nostra vila.

Sempre ho hem dit: units y agermanats farém quelcom; y deixant filosofias que tant poch diuen de naturals seriosos y formals arribaré al meta de nostres aspiracions, emanats en la sacrosanta divisa de «Art y Patria».

Y als ilustres criticons hem de dirloshi:

Mucho ojo en criticar
Bordets de sang esquifida:
Qué es lo que heu fet en la vida?

Bramar y desproticar.

CAMBRILENCH

Molins de Rey

Sr. Director de LA TRALLA.

Alguns cervells se despejan cercant la persona del PETADOR, y fins ara han lograt únicament conéixer peis meus suellos. ¡Y aixó que trevallan ab més sé que no ho han fet may per la República....

PETADOR

Lo dels ferrocarrils

La Noguera.

Ax-Ripoll.

El Governador.

Dónguim el tren á n'a mi.

Dónguim el á mi senyor.

Si crideu massa, es molt fàcil

que'l Govern digui que nò.

la canalleta se quedan tan frescos y'l mestre titas tan satisfat.

Pero no val á riure. Els republicans de Vilamajor son bastant d'acció, y fins si tinguestan algun convent al poble y no's vegés ningú potser que'l cremessin y tot. Aquest dia no tenint convent y volgurent fer l'home, varen atiar á la canalleta pere que apedreguessin la casa del nostre estimat amich En Joseph Pellicer. La canalla ho va probar, però se'n van cansar totseguit. La Bandera republicana de Vilamajor queda coberta de... glòria.

NANO DE VILAMAJOR

Molins de Rey

Sr. Director de LA TRALLA.

¿Que no sab que'ns volen coneixerá n'en Petador y á mi perque li hem contat tot? que si som uns poca vergonyas, que si naps, que si cols, uy, uy, y ens volen matar á garrotadas, si ho saben los nostres germans fraternals (?).

Miri ara li vaig á dir tots els apodos de los organizadores de la fiesta.

El president de la comisión es un gitanet molt... Salau, aixís li diuen á n'aquej; després hi ha'l Tarrugo, qu'es el pallasso, president de la Fraternidad, ex-secretario de la misma, etc., etc.; hi ha també'l Maduixa, el Cirera, el Mira-Cielos, el Sergantana, el Cangrejo y altres que no'm recordo. El que li está més escayent l'apodo es el Cangrejo. Si'l coneixés, Sr. Director, diria que ni buscat en diccionari: figuris que's un que fins ha arribat á llegir el diari al revés, de tan... poch que sab de llegar, ja ho veu; siempre pa atrás, veslo mirant Pau Suàrria; com ell son tots el anomenats y no vull enraonar més perque'm ve la musa y m'inspira massa

¡Apa alante tarugos!

Si-UEL

5 Agost de 1904.

Cartera de Comunicacions

Nin Petit.—Aniria, pero es massa llarg. Las correspondencias no poden passar d'una quartilla.

Mas-Gomeri.—Anirà la setmana entrant, donchs teniam ja'l número plé.

El noi de l'Aymar. Paris.—Si'ns fa correspondencias-resums ben concisas tindrém molt gust en publicarlos.

Agustí Pedret.—Anirà quan li toqui y gracies.

Corre-camas de Premiá.—La seva carta no té interès.

Joseph Gratiol.—Pel Calendari 'ns fa pessa.

J. O. de Gracia.—N'aprofitaré pel Calendari.

Joseph Boemi.—Ho guardém també pel Calendari.

Ceballot.—Lo qu'ens envia anirà'l vinent número.